

Nota van B&W

Portefeuille M. Divendal
Auteur Dhr. M. Noordhuis
Telefoon 5113687
E-mail: mnoordhuis@haarlem.nl
SO/PM Reg.nr. 2007 / 156062
A, B
B & W-vergadering van 18 september 2007

Onderwerp

Grondwatersanering EBH-terrein Oudeweg

Bestuurlijke context

In 2002 heeft de Raad ingestemd met de meervoudig onderhandse aanbesteding van het grondwatersaneringssysteem om de grondwaterverontreiniging op het voormalige EBH-terrein aan de Oudeweg te beheersen. Deze aanbesteding, die plaatsvond in 2006, is mislukt.

Met een van de aannemers is verder onderhandeld over de aanleg van een grondwatersaneringssysteem. In bijgaande notitie is dit nader omschreven. Op basis van het opgestelde beslisdocument wordt voorgesteld de grondwaterverontreiniging met behulp van drains te beheersen. Deze drains worden met gestuurde boringen aangelegd.

Het aanleggen van drains met behulp van gestuurde boringen (HDD-drains) is een vernieuwende techniek.

De aanlegkosten van het systeem bedragen maximaal € 1.500.000,-. Daarnaast is nog circa € 107.000,- nodig voor interne kosten en overige externe opdrachten. De totale kosten worden voor 90 % gefinancierd uit het beschikbaar Wbb-budget, 3,33% wordt door de NUON betaald en de rest wordt uit de exploitatie gedekt.

Raadsparaagraaf: Conform de gemeentelijke aanbestedingsrichtlijnen worden werken openbaar aanbesteed. De Raad heeft reeds eerder ingestemd met het meervoudig onderhands aanbesteden van het grondwatersaneringssysteem op het EBH-terrein. Na de aanbesteding is, na positief advies van het gemeentelijk aanbestedingsteam, in bouwteamverband met één aannemer een alternatief uitgewerkt. Het aanleggen van de HDD-drains zal na onderhandeling een voortzetting zijn van dit bouwteamverband. Het afwijken van de gemeentelijke aanbestedingsrichtlijnen is een bevoegdheid van de Raad

B&W-besluit:

1. Het college stemt in met het na onderhandeling voortzetten van het bouwteam voor de aanleg van de HDD-drains ten behoeve van de beheersing van grondwaterverontreiniging op het voormalige EBH-terrein aan de Oudeweg;
2. De kosten van het besluit bedragen € 1.607.000,- (excl. BTW). Hiervan wordt € 1.500.000,- gedekt uit het Wbb-budget en de NUON. De rest, € 107.000,- (excl. BTW), wordt gedekt uit de exploitatie EBH-terrein;
3. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit;
4. Het raadsstuk wordt voorgelegd aan de gemeenteraad, nadat de commissie Beheer hierover een advies heeft uitgebracht.

Voortgang aanleg grondwatersaneringssysteem voormalige GEB-terrein

1. Geschiedenis

Medio jaren tachtig werd de bodemverontreiniging vastgesteld ter plekke van de voormalige gasfabriek aan de Oudeweg te Haarlem, bekend als GEB-terrein of later EBH-terrein. Eind jaren tachtig werd de eerste fase van de bodemsanering uitgevoerd. De uitvoering van de bodemsanering loopt nog steeds door.

Sinds begin jaren negentig wordt de grondwaterverontreiniging door middel van een grondwateronttrekkingssysteem beheerst. In 2002 is besloten een nieuw grondwateronttrekkingssysteem aan te leggen omdat het oude systeem niet meer voldeed. De grondwaterverontreiniging bleek niet geheel beheerst te worden. Daarnaast was het systeem zodanig aangelegd dat dit een forse beperking oplevert voor de herontwikkeling van het gebied.

Door de afdeling milieu is onderzoek verricht naar een systeem dat de grondwaterverontreiniging zou kunnen beheersen. Dit systeem zou de volgende kenmerken moeten hebben:

- robuust
- zo min mogelijk energieverbruik
- lage exploitatielasten
- zeer lange levensduur
- zo min mogelijk ruimtebeslag om zo optimaal mogelijk de bovengrondse ruimte te kunnen inrichten

Uit deze studie kwam naar voren dat het aanleggen van zogenaamde Radial Collector Wells (RCW) voldeed aan deze criteria. De investering om dit systeem aan te leggen waren weliswaar hoog, maar de eenvoud van systeem en de lage exploitatielasten compenseerden dit.

De Radial Collector Well is een systeem dat in de drinkwaterwinning wordt gebruikt. Het bestaat uit een grote betonnen schacht. Onder in de schacht worden op de gewenste diepte horizontale drains (lateralen) geboord. Het bijzondere van dit systeem is de wijze waarop de grindomstorting rond de drains wordt aangelegd, waardoor het mogelijk is voldoende water te kunnen onttrekken. Een Duits bedrijf heeft hierop patent. Dit systeem is nog nooit in de bodemsanering toegepast.

2. Aanbesteding

Op 23 juni 2004 heeft de Raad besloten een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het grondwatersaneringssysteem. Tevens heeft de Raad besloten dat, vanwege het vernieuwende ontwerp, de aanbesteding meervoudig onderhands kan plaatsvinden.

Er heeft een voorselectie plaatsgevonden om na te gaan welke aannemers in staat zouden kunnen zijn om een dergelijk systeem aan te leggen. Uiteindelijk bleken slechts twee aannemers voldoende aannemelijk te kunnen maken dat zij in staat geacht zouden kunnen zijn om het systeem aan te kunnen leggen.

In 2006 is het werk aanbesteed. Deze aanbesteding is mislukt, omdat beide inschrijvers voorbehouden maakten. De gemeente heeft het werk derhalve niet gegund.

3. Vervolg

Een van de aannemers heeft bij de aanbesteding te kennen gegeven de mogelijkheden te willen onderzoeken voor een alternatief. Ook heeft deze aannemer aangegeven de risico's van de Radial Collector Well nader te willen bestuderen. Door risico's beter in beeld te krijgen en afspraken te maken over wie eigenaar is van deze risico's, zou de prijs wellicht naar beneden kunnen.

Met deze aannemer, Visser Smit Hanab BV, is een bouwteamovereenkomst gesloten. Doel van deze overeenkomst was gezamenlijk een beslisdokument op te stellen om een keuze te kunnen maken tussen de Radial Collector Well en een alternatief.

3.1. Radial Collector Well

Voor wat betreft de Radial Collector Well zag de aannemer twee grote risico's. Enerzijds waren dat de arbo-risico's tijdens de uitvoering. Door een goed overleg met de arbeidsinspectie is dit risico duidelijker in kaart gebracht. Het andere grote risico is dat de lateralen onvoldoende op lengte aangebracht zouden kunnen worden, waardoor het systeem niet optimaal zou kunnen functioneren. Dit risico is moeilijk te verkleinen.

3.2. HDD-drains

Het alternatieve systeem is door middel van gestuurde boringen drains aan te leggen, de zogenaamde HDD-drains (Horizontal Directional Drilling).

Het voordeel van HDD-drains is dat de investering lager is dan de Radial Collector Well. Ook de arbo-risico's tijdens de uitvoering zijn veel geringer.

Nadeel van de HDD-drains is dat de techniek om gestuurd te boren weliswaar al lang bekend is, maar er weinig ervaring is met het aanleggen van drains met behulp van gestuurde boringen. Tot nu toe wordt HDD-techniek gebruikt bijvoorbeeld om kabels onder een weg of een ander obstakel door te boren. Bij drainagesystemen is het, uiteraard, van belang dat voldoende water afgevoerd kan worden en dat dit gedurende langere tijd in stand kan blijven.

Door Visser Smit Hanab BV is samen met enkele andere partijen onderzoek verricht naar de potentie van HDD-drains voor de drinkwaterwinning. Voor het aanleggen van de HDD-drains zijn verschillende technieken denkbaar. Het voorstel van Visser Smit Hanab is om deze verschillende technieken aan te leggen op het EBH-terrein te Haarlem. Door de verschillende technieken naast elkaar aan te leggen wordt de kans op falen aanmerkelijk gereduceerd. Immers als één techniek niet of onvoldoende blijkt te werken kan een andere drain dit overnemen. Uiteraard leidt dit wel tot hogelijk aanlegkosten.

4. Beslisdokument

In het beslisdokument worden de twee technieken (RCW en HDD-drain) naast elkaar gezet. Door middel van een voor de aanbesteding opgezette multicriteria-analyse worden de twee technieken vergeleken. De uitkomst van deze analyse is dat de twee niet zoveel verschillen. Uiteraard hangt deze uitkomst (sterk) af van het gewicht dat aan een bepaald criterium wordt toegekend.

Het ligt voor de hand om, indien de uitkomst nagenoeg gelijk is, wat meer gewicht te gaan toekennen aan de prijs en de risico's.

De Radial Collector Well is nu begroot op ruim € 2,1 mln. De HDD-drain is begroot op € 1,5 mln. Beide bedragen zijn inclusief vijf jaar in stand houden.

Voor wat betreft risico's scoort de HDD-drain beter op het gebied van arbo-risico's. Het risico van ondergrondse obstakels is verder bij de HDD-drains beter beheersbaar, omdat een gestuurde boring om het obstakel heen gestuurd kan worden. Indien bij de aanleg van een RCW een ondergronds obstakel wordt geraakt dan kan de lateraal niet verder geboord worden.

De techniek van de RCW is meer beproefd dan de HDD-drain techniek. Door het HDD-systeem dubbel uit te voeren kan een eventueel faalrisico beperkt worden.

Dit overwegende is het bouwteam tot de conclusie gekomen dat het uitvoeren van de HDD-drain een betere optie is dan de RCW.

Hierbij overigens is afgesproken dat, indien het systeem niet blijkt te werken, de aannemer op zijn kosten alsnog de RCW aan zal leggen.

5. Vergunningen en procedures

Saneringsplan

Voor het beheersen van de grondwaterverontreiniging is in 2004 door Witteveen & Bos een saneringsplan opgesteld. Dit saneringsplan is goedgekeurd door het bevoegd gezag Wbb. Door het bevoegde gezag is aangegeven dat voor de aanpassing van het onttrekkingsstelsel het indienen van een gewijzigd saneringsplan niet noodzakelijk is. Wel moet het bevoegde gezag worden geïnformeerd over de gewijzigde onttrekkingsmethodiek

Bouwvergunning

Bij de afdeling Vergunningen en Toezicht is nagegaan of het aanleggen van de HDD-drain vergunningplichtig is. Aangegeven dat het aanleggen van de HDD-drains niet vergunningplichtig is. Het volgen van een artikel 19 procedure is dus ook niet noodzakelijk.

Lozingsvergunning

Op dit moment is er een lozingsvergunning voor het lozen van het opgepompte grondwater. Voor de aanleg en de exploitatie van het nieuwe systeem kan gebruik gemaakt worden van deze vergunning.

Overige vergunningen

In de voorbereidingsfase zal geïnventariseerd moeten worden welke andere vergunningen nog aangevraagd moeten worden. Te denken valt dan aan de opbrekvergunning, Wet Milieubeheervergunning etc.

6. Kosten en voortzetting bouwteam

Door Visser Smit Hanab BV zijn de kosten voor de aanleg van de HDD-drains begroot op € 1,5 mln (excl. BTW). Hiervan is circa € 180.000,- nodig voor vijf jaar instandhouding van het systeem.

Over de verdeling van de kosten van de aanleg zullen partijen verder moeten onderhandelen. Visser Smit Hanab BV heeft er belang bij dat zij op praktijkschaal de nieuwe technieken gaat testen. Door het systeem dubbel aan te leggen, is het mogelijk om meerdere technieken te testen.

De aanlegkosten worden hierdoor ook hoger.

De begrootte € 1,5 mln. zijn de aannemerskosten, inclusief AK&WR.

De gemeente zal met de aannemer moeten onderhandelen over de verdeling van de kosten. Uitgangspunt daarbij is dat de gemeente een redelijk prijs betaalt voor het systeem en de aannemer een redelijk prijs betaalt voor de ontwikkeling van de nieuwe technieken.

Gezien het innovatieve karakter van de HDD-drains is een normale openbare aanbesteding niet voor de hand liggend. Het werk zal na onderhandeling voortgezet worden in bouwteamverband met de aannemer.

Voor het opstellen van het beslisdocument in bouwteamverband is advies aangevraagd bij het Gemeentelijk Aanbestedings Team. In de bouwteamovereenkomst is de intentie uitgesproken dat partijen zullen komen tot een aannemingsovereenkomst voor de uitvoering van het werk onder voorwaarde dat het werk goedkoper zou worden ten opzichte van de eerdere aanbieding. Deze notitie over de voortgang van het project en het bouwteam is ter informatie aan het Gemeentelijk Aanbestedings Team voorgelegd. De Raad wordt gevraagd in te stemmen met de voortgang van de in bouwteamverband.

Voor de financiering van het gasfabrieksterrein is een overeenkomst gesloten met de provincie en de NUON.

Voor wat betreft de grondwatersanering is het volgende overeengekomen:

De kosten van de grondwatersanering worden voor 90% gedekt door het Ministerie van VROM uit het Wbb-budget. Van de resterende 10% wordt 1/3 deel door de NUON betaald en 2/3 deel door de gemeente.

Naast de aannemerskosten wordt verwacht dat nog circa € 100.000,- voor overige kosten benodigd is. Uitgaande van de totale maximale raming van € 1,6 mln. bedragen de gemeentelijke kosten € 107.000,-, exclusief BTW en exclusief de interne kosten.

De gemeentelijke kosten worden gedekt door de exploitatie EBH. (raadbesluit 178/2003)

Maarten Noordhuis
Afd. Projectmanagement
23 augustus 2007

Onderwerp: Grondwatersanering EBH-terrein Oudeweg

Raadsstuk (in te vullen door griffie)
B&W datum (in te vullen door griffie)
Sector/afdeling SO / PM
Registratienummer 2007/156062

1 Inhoud van het voorstel

Sinds begin jaren negentig wordt de grondwaterverontreiniging ter plaatse van de voormalige gasfabriek aan de Oudeweg door middel van een grondwateronttrekkingssysteem beheerst. In 2002 is besloten een nieuw grondwatersaneringssysteem aan te leggen omdat het oude systeem niet meer voldeed. Bij besluit van 10 september 2003 (2003/178) heeft de Raad een verzamelkrediet van € 11.457.000 ter beschikking gesteld, waarvan ten behoeve van deze sanering een budget van € 2.600.000. Vanwege de verjaring (binnen drie jaar uitvoeren) en aanpassing van de kredietomvang is een nieuw besluit noodzakelijk.

Op 23 juni 2004 (2004/119) heeft de Raad besloten een voorbereidingskrediet van € 80.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het grondwatersaneringssysteem met behulp van de zogenaamde Radial Collector Wells (RCW). Tevens heeft de Raad besloten, dat vanwege het vernieuwende ontwerp, de aanbesteding meervoudig onderhands kan plaatsvinden.

In 2006 is het werk aanbesteed. Deze aanbesteding is mislukt, omdat beide inschrijvers voorbehouden maakten.

Met één van de aannemers is in bouwteamverband verder onderhandeld om de risico's te beperken en om een alternatief uit te werken. Voorgesteld wordt dit bouwteamverband voort te zetten en dit alternatief met deze aannemer uit te gaan voeren.

2 Aanleiding

Met Visser Smit Hanab bv is na afloop van de mislukte aanbesteding in bouwteamverband verder onderzoek uitgevoerd naar de uitvoering van de grondwatersanering.

Een nieuwe methodiek, drains aanleggen met gestuurde boringen, lijkt een haalbaar alternatief. Om deze nieuwe techniek te kunnen toepassen zal een besluit genomen moeten worden tot het na onderhandeling voortzetten van het bouwteam en het werk met Visser Smit Hanab bv. uit te voeren.

Deze wijze van gunnen wijkt af van de gemeentelijke aanbestedingsrichtlijnen. De Raad heeft de bevoegdheid in te stemmen met deze wijze van gunnen.

3 Samenvatting

In bouwteamverband heeft de gemeente samen met Visser Smit Hanab bv een beslisdocument opgesteld. In dit beslisdocument worden de eerder voorstelde Radial collector Well en het aangeboden alternatief de HDD-drains (Horizontal Directional Drilling) met elkaar vergeleken.

Op basis van een multicriteria-analyse blijkt dat beide alternatieven niet zoveel verschillen. Besloten is daarom de aspecten prijs en risico zwaarder te laten meewegen. In dat geval komt de HDD-drain gunstiger naar voren.

Met de aanleg van de HDD-drains zal de grondwaterverontreiniging op het EBH-terrein de komende jaren weer beheerst kunnen worden.

Het voordeel van dit systeem ten opzichte van het huidige systeem is dat het weinig ruimte in beslag neemt, zodat het gebied optimaal in te richten en uit te geven is. Verder wordt er minder energie gebuikt en zal er minder grondwater opgepompt worden. De verwachting is bovendien dat het opgepompte water schoner zal zijn, zodat er minder gezuiverd hoeft te worden. Al met al levert dit lagere exploitatielasten op.

Het nadeel is dat het een experimenteel systeem is. Om het risico op falen te beperken wordt het systeem dubbel uitgevoerd met verschillende technieken. Mocht het geheel falen dan zal op kosten van de aannemer alsnog de Radial Collector Well worden aangelegd.

4 Financiële paragraaf

De kosten voor de HDD-drains zijn geraamd op € 1,5 mln. excl. BTW. Dit is een maximale raming inclusief vijf jaar instandhouding van het systeem. Met de aannemer zal nog onderhandeld moeten worden over het bedrag dat de gemeente hiervan zal betalen. Een deel van het werk is het op praktijkschaal uittesten van een experimenteel systeem. De kosten hiervan zullen niet volledig door de opdrachtgever worden betaald.

Verder wordt er rekening mee gehouden dat daarnaast nog circa € 107.000,- nodig is voor externe opdrachten en ambtelijke kosten, totaal dus een maximale kredietomvang van € 1.607.000,- mln. excl. BTW.

Met de provincie Noord-Holland en het NUON is in het kader van het convenant gasfabrieken een overeenkomst gesloten met betrekking tot de financiering van de bodemverontreiniging op het EBH-terrein. Met betrekking tot de grondwatersanering is de volgende kostenverdeling overeengekomen:

90 %	Ministerie van VROM (Wbb-budget)
3,33%	NUON
6,66%	Gemeente Haarlem

Uitgaande van een maximaal bedrag van € 1,6 mln excl. BTW bedraagt de gemeentelijke bijdrage € 107.000,- excl. BTW.

De gemeentelijke bijdrage kan ten laste gebracht worden van de grondexploitatie EBH-terrein (complex 010). Het resterende bedrag wordt betaald uit het daarvoor beschikbaar gestelde Wbb-budget en de bijdrage van NUON.

In 2003 heeft de Raad krediet verleend voor de herstructurering Minckelersweg/EBH als onderdeel van de herstructurering Waarderpolder. (raadsbesluit 178/2003). Het onderdeel grondwatersanering binnen deze exploitatie was indertijd geraamd op € 2,6 mln., middels dit voorstel te verlagen met € 1,0 mln. tot € 1,6 mln. excl. BTW.

In het MPG 2007 zal deze wijziging van de grondexploitatie verwerkt worden.

5 Participatie / communicatie

Op korte termijn zal Bodemplus (uitvoeringsorganisatie van het ministerie van VROM voor de bodemsaneringsoperatie) wordt geïnformeerd over de aanpak van de grondwatersanering op het EBH-terrein.

Voorafgaand aan de uitvoering zullen de bedrijven en de bewoners in de directe omgeving worden geïnformeerd.

Gezien het innovatieve karakter van het systeem zal de aannemer dit project als voorbeeldproject laten fungeren.

6 **Planning**

In het komende najaar zal het systeem verder ontworpen worden. De start van de bouw is gepland voor januari 2008

Wij stellen de raad voor:

1. In te stemmen met het na onderhandeling voortzetten van het bouwteam teneinde de HDD-drains aan te leggen voor een bedrag van maximaal € 1.607.000,- excl. BTW;
2. Het bij besluit van 10 september 2003, nr. 178 beschikbaar gestelde (deel)krediet van € 2.600.000 excl. BTW te verlagen tot de sub 1 bedoelde omvang;
3. De kosten van het gemeentelijk aandeel, zijnde maximaal € 107.000,- excl. BTW ten laste te brengen van de exploitatie EBH-terrein (complex 010).

De secretaris

De burgemeester

Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Besluit:

1. In te stemmen met het, na onderhandeling, voortzetten van het bouwteam teneinde de HDD-drains aan te leggen voor een bedrag van maximaal € 1.607.000,- excl. BTW;
2. *Het bij besluit van 10 september 2003, nr. 178 beschikbaar gestelde (deel)krediet van € 2.600.000 excl. BTW te verlagen tot de sub 1 bedoelde omvang;*
3. De kosten van het gemeentelijk aandeel, zijnde maximaal € 107.000,- excl. BTW ten laste te brengen van de exploitatie EBH-terrein (*complex 010*).

Gedaan in de vergadering van (in te vullen door de griffie)

De griffier

De voorzitter